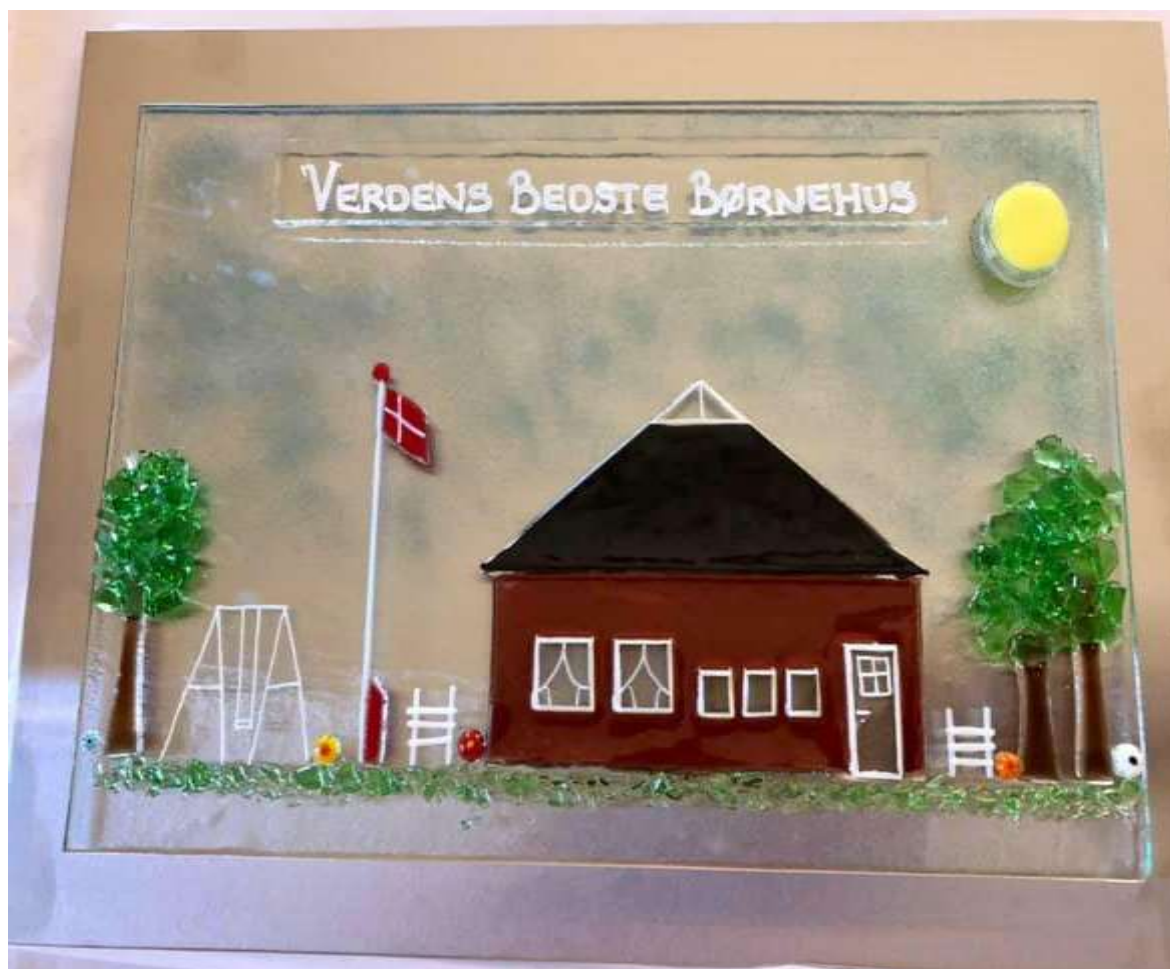

Den styrkede pædagogiske læreplan

Vendsyssel Naturunivers – Børnehus 2022

Indhold

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse i Vendsyssel Naturunivers. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det pædagogiske arbejde i hverdagen.

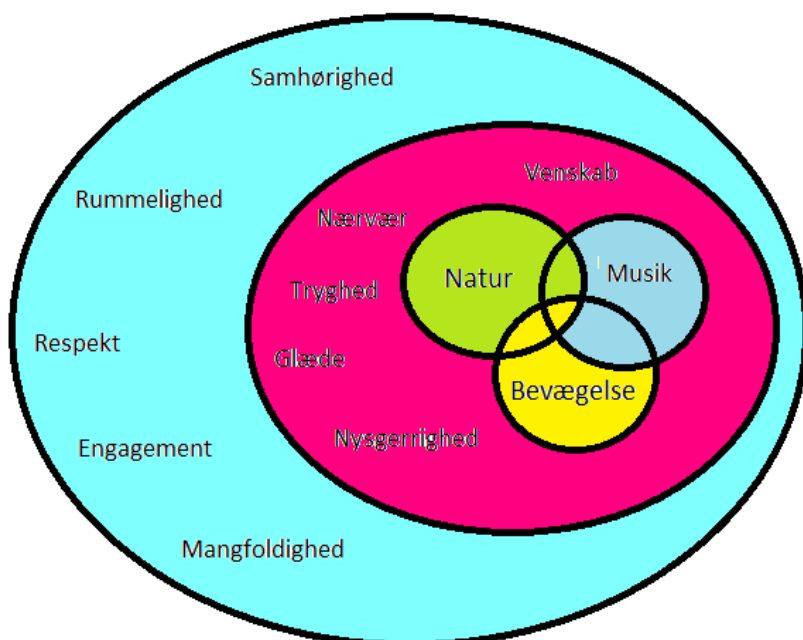
Det fremgår af den pædagogiske læreplan, hvordan vi i Vendsyssel Naturunivers, så vidt muligt, gennem hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø er tilrettelagt, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiver og deltagelse, til børnefællesskabet, til den aktuelle børnegruppens sammensætning og til børnenes forskellige forudsætninger.

Vi arbejder med, at det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø er integreret i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Vi tilstræber at vurdere børnemiljøet i et børneperspektiv og i at inddrage børns oplevelser af børnemiljøet ud fra deres alder og modenhed.

Da Børnehuset er en integreret institution, er vores læreplan gældende for både vuggestue og børnehave. Det pædagogiske personale, har i samarbejde udviklet denne, så den er gældende for begge aldersgrupper og vi er bevidste om, at arbejdet med de forskellige handlinger og tiltag skal foregå på forskellige niveauer og tilpasses barnets nærmeste udviklingszone. Det meste af teksten er skrevet med sort og er gældende - i relevant omfang, for både vuggestue- og børnehavebørn. Det der står med **grønt**, gør sig gældende for vuggestuebørn og det, der står med **blåt**, for børnehavebørn.

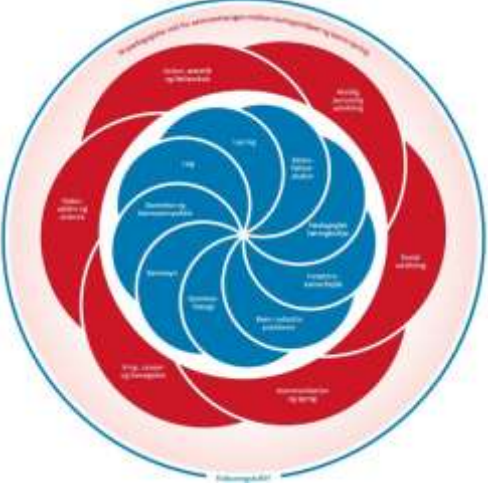
Den pædagogiske læreplan er et redskab, som er med til at støtte og højne kvaliteten af vores pædagogiske arbejde, der i hverdagen afspejler nedenstående værdier, og som sammen med det pædagogiske grundlag udgør fundamentet for Vendsyssel Naturunivers.

Det pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan og vores arbejde er tilrettelagt med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag. Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed vi arbejder med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

De blå blomsterblade symboliserer det *fælles pædagogiske grundlag* og vil for alle seks *læreplanstemaer* - røde blomsterblade - være en igangværende proces gennem barnets tid i Vendsyssel Børnehus.

	<h3>Det pædagogiske grundlag i Vendsyssel Naturunivers`Børnehus</h3>
<p>Temaer i det pædagogiske grundlag</p>	<p>Korte retningsgivende refleksioner og eksempler på, hvordan vi i Vendsyssel Naturunivers forholder os til temaet</p>
<p>Børnesyn</p> <p>Hvordan kommer "børnesyn" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p><i>Det pædagogiske personale møder det enkelte barn med anerkendelse og respekt og følger barnets spor. Vi tilstræber en omgangsform og -tone, der udviser gensidig respekt børn og voksne imellem.</i></p> <p><i>Vi tager børnene med på råd, møder deres initiativ og inddrager deres ideer i hverdagens aktiviteter.</i></p> <p><i>Vi ønsker at skabe trygge rammer for det gode børneliv, hvor der er plads til ro og fordybelse. Vi prioriterer, at personalet giver barnet nærvær, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig.</i></p>
<p>Dannelse og børneperspektiver</p> <p>Hvordan kommer "dannelse og børneperspektiver" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p><i>I Vendsyssel Naturunivers giver vi børnene mulighed for medbestemmelse og selvbestemmelse i trygge rammer.</i></p> <p><i>Det pædagogiske personale er gode rollemodeller, som anviser og guider børnene i at vise hensyn og være en god ven.</i></p> <p><i>Vi lytter til børnene og imødekommer børnenes initiativer og ideer og skaber mulighed for, at børnene er aktive deltagere i såvel hverdagsituationer som i børneinitierede aktiviteter.</i></p>

<p>Leg</p> <p>Hvordan kommer "leg" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p><i>Leg skal anerkendes og respekteres og gives betydelig plads i hverdagen, så den er med til at fremme børnenes fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.</i></p> <p><i>Vi støtter og rammesætter legen på en måde, hvori alle børn trives og har en positiv oplevelse af legen.</i></p> <p><i>Personalet skal bruge børnenes legs indhold som pejlemærker for, hvad der optager dem. Vi følger dermed barnets spor og ser både det enkelte barn og børnegruppen som helhed.</i></p> <p><i>I Vendsyssel Naturunivers ser vi også fri leg som et vigtigt læringsrum, hvor børnene selv "bearbejder" nogle af alle de indtryk, de får. De kan vende og dreje forskellige erfaringer og ny erhvervede kompetencer og forsøge at skabe deres egen orden i det, de oplever.</i></p> <p><i>Børnene kan associere til noget andet og legen, udviklingen og læringen fortsætter af sig selv over i noget andet.</i></p>
<p>Læring</p> <p>Hvordan kommer "læring" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p><i>I Vendsyssel Naturunivers ser vi læring som en proces, der sker i barnet. Vi kan ikke påføre barnet læring. Vi kan derimod skabe de rigtige rammer og betingelser for børnenes læringsmuligheder ved at præsentere barnet for forskellige input og oplevelser.</i></p> <p><i>Vi mener, at barnet skal være motiveret for at kunne tage imod. Denne motivation tænker vi, hænger tæt sammen med, at barnet føler sig inddraget og som en del af den aktuelle helhed. Stemningen skal være positiv og anerkendende, så barnet føler sig trygt og har lyst til at deltage.</i></p> <p><i>Vi er bevidste om, at vi selv er rollemodeller. Vi vil selv bruge den omgangstone, som vi ønsker, børnene skal have. Vi taler med børnene og er med til at give mening til det, de oplever ved at støtte dem i at sætte ord på.</i></p> <p><i>Børnenes selvbestemmelse er vigtig, for at skabe selvstændige individer, og i Vendsyssel Naturunivers tillægger vi det stor værdi, at lytte og følge barnets spor, og guide dem videre så der kan opstå læring i både i rutine situationer, legen og planlagte aktiviteter i hverdagen.</i></p> <p><i>Vi ser det store i det små – de små sejre i hverdagen - og er i forhold til læring opmærksomme på:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hverdagen i huset er det læringsmiljø, som børn som voksne udvikler sig i. • Læring har intet fast startpunkt og intet fast slutpunkt.

	<ul style="list-style-type: none"> • Børns læring styrkes gennem brug af alle sanser. • Læring fordrer fokus på børns egen aktive deltagelse. • Læring tager udgangspunkt i barnets ressourcer. • Respekt for børns leg og tid til fordybelse. • Lyst skaber læring.
<p>Børnefællesskaber</p> <p>Hvordan kommer "børnefællesskaber" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p><i>Al leg, dannelse og læring sker i et socialt samspil med de øvrige børn og det pædagogiske personale i Børnehuset. Børnene og personalet er derfor fælles om at etablere og skabe det sociale rum, hvorigennem det enkelte barn lærer og udvikler sig.</i></p> <p><i>Vores daglige praksis med faste rutiner og aktiviteter er med til at understøtte ovenstående ved, at vi italesætter, at vi er en del af et fællesskab. Vi arbejder dagligt med relationer og venskaber som afgørende grundlag for, at alle børn oplever at være en del af et fællesskab. Et fællesskab hvor det enkelte barn respekteres og bliver lyttet til.</i></p>

<p>Pædagogisk læringsmiljø</p> <p>Hvordan har vi gennem hele dagen etableret et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.</p>	<p><i>I Vendsyssel Naturunivers ser vi, at det pædagogiske læringsmiljø afspejler, hvordan vi tilrettelægger vores hverdagsrutiner og struktur, samt hvordan vi derigennem fastholder forudsigelighed og genkendelighed. Det være sig i forskellige hverdagsrutiner som:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>I garderoben</i> • <i>På badeværelset</i> • <i>Ved borddækning</i> • <i>I spisesituationer</i> • <i>Oprydning</i> • <i>Puslesituationer</i> • <i>På legepladsen</i> <p><i>Gældende for overstående hverdagsrutiner er, at der dagen igennem er et pædagogisk tilrettelagt miljø for børns udvikling og læring.</i></p> <p><i>Vi italesætter sammen med og overfor børnene, hvad det er vi gør, støtter dem i selvhjulpenhed bl.a. ved, at børnene i både vuggestuen og børnehaven selv vasker fingre, tager tøj på, finder deres egne ting osv.</i></p> <p><i>Gennem dagen i både rutinesituationer, planlagte og børneinitierede aktiviteter, indretter vi os i 3 stuer og inddrager såvel stuerne som køkkenet, garderoben og uderummet/ legeplads og skov som læringsrum.</i></p>
--	--

	<p><i>Vi har stort fokus på empati og omsorg i det daglige. Vi styrker det bl.a. gennem litteratur, billeder i børnehøjde og gennem daglig dialog om ansigtsudtryk og kropssprog. Også gennem pasning af vores dyr, hvor børnene altid er medvirkende, trænes børnenes omsorgsevne.</i></p>
<p>Forældresamarbejde</p> <p>Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?</p>	<p><i>I Vendsyssel Naturunivers prioriteres et tæt forældresamarbejde ud fra en tillidsfuld og anerkendende tilgang.</i></p> <p><i>Vi samarbejder dagligt med forældrene om børnenes trivsel og læring i hente- og afleveringssituationer, hvor fokus er på små historier fra børnenes oplevelser og med et fælles tredje at snakke ud fra.</i></p> <p><i>Vi dokumenterer på vores lukkede Viggo-gruppe om hvilke aktiviteter eller sammenhænge, børnene har indgået i.</i></p> <p><i>Forældrene har det primære ansvar for deres barns trivsel, udvikling, læring og dannelse, og derfor involverer og inddrager vi vores familier aktivt ved eksempelvis:</i></p> <p><i>At tilbyde opstartssamtaler, fødselsdagssamtaler og førskolesamtaler. Vi er ligeledes åbne overfor, at forældrene kommer og deltager i en hverdag i en indkøringsperiode for at skabe tryghed for deres barn.</i></p> <p><i>Gennem "garderobesnak" i hverdagen og et tæt forældresamarbejde, tilstræber vi at skabe et fællesskab, der skaber optimale rammer for, at barnet befinder sig godt i vores institution.</i></p> <p><i>Børnehuset inviterer til forældrekafe/bedsteforældrekafe ca. hver 3. måned og har derudover gennem året forskellige aktiviteter som bl.a. Halloweenfest, gallafest, forældremøder og hyggelige spis-sammen-arrangementer samt traditionsrige arrangementer omkring jul.</i></p> <p><i>Vi har et nært samarbejde med forældrerådet.</i></p>
<p>Børn i udsatte positioner</p> <p>Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?</p>	<p><i>Alle børn er unikke og forskellige og i Vendsyssel Naturunivers tager vi udgangspunkt i det enkelte barns kompetencer og værdier.</i></p> <p><i>I Børnehuset tager vi de nødvendige og særlige hensyn til børn i udsatte positioner. Vi skaber rum og plads til børnenes behov og stiller realistiske krav, så alle børn oplever mestring.</i></p> <p><i>Vi vægter tilrettelæggelse af alsidige læringsmiljøer, så der er noget for alles behov og interesser i institutionen.</i></p> <p><i>Vi har øje for det enkelte barn i samspil med den øvrige børnegruppe og opdeler efter behov børnene i mindre grupper. Vi går fra med små grupper og møder børnene, hvor de er.</i></p>

	<p><i>Vi arbejder ud fra NUZO og inddrager tværfaglige samarbejdspartnere ved behov.</i></p>
<p>Sammenhænge</p> <p>Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?</p>	<p><i>Allerede fra vuggestue til børnehave arbejder vi med brobygning og overgange. Vuggestuens børn deltager i sangaktiviteter i børnehaven og besøger børnehavens legeplads, ligesom vuggestuebørnene er i børnehaven i ydertimerne.</i></p> <p><i>Den naturlige overgang forsætter, når vi tilrettelægger pædagogiske læringsmiljøer for vores kommende skolebørn i det sidste halve år af deres børnehavetid.</i></p> <p><i>Her brobygger vi med indskoling, bl.a. ved at deltage i udeskole og SFO.</i></p> <p><i>En gang om ugen er førskolegruppen på skolen og arbejder med "Hop om bord" - et førskolemateriale, som der arbejdes videre med, når de starter i skolen.</i></p> <p><i>Førskolegruppen starter med at blive samlet fra efteråret, hvor gruppens sammenhold styrkes, og de forskellige kompetencer øves, når gruppen går i samlet flok til vores lokale kirke, hvor vi deltager i børnetjenestens tilbud.</i></p> <p><i>Derudover benytter Børnehuset skolens fællesarealer og gymnastiksal i faste aktiviteter, ligesom besøg af SFO-børnene hos os om morgenen og eftermiddagen er en naturlig del af vores måde at arbejde med sammenhænge på.</i></p>
<p>Inddragelse af lokalsamfundet</p> <p>Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?</p>	<p><i>Som daginstitution benytter og bevæger vi os meget rundt i vores omkringliggende lokalsamfund. Vi benytter ofte naturlegepladsen og den skønne natur ligesom vi én gang om året besøger Landbrugsmuseet.</i></p> <p><i>Vi har daglig gang i den lokale Brugs, hvor vi handler alle dagligvarer. Børnene inviteres til jul i Brugsen for at pynte juletræ og hygge med æbleskiver. Vi modtager legetøj, frugt, græskar fra Brugsen til aktiviteter for børnene.</i></p> <p><i>Når der afholdes Open by Night i Mosbjerg hjælper forældre fra børnehuset som vagter ved Brugsens hoppepude.</i></p> <p><i>Vi har samarbejde med kirken, hvor vi årligt er til julegudstjeneste sammen med skolen. Ligeledes deltager vi i et projekt med kirken omkring Børnetjeneste for de ældste børnehavebørn.</i></p> <p><i>Støtteforeningen for Vendsyssel Naturunivers' friskole og Børnehuset arrangerer mange arrangementer og tiltag hvor overskuddet går til skole og børnehus. I den forbindelse deltager børnehuset i årets børnefestival, hjælper i pølsevognen i Dana Cup ugen og er ligeledes aktiv med tombolastand til årets traktortræk. På grund af Corona har det desværre været aflyst de sidste år, og det er pt. uvist, hvor mange aktiviteter der forsætter.</i></p>

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

Mål for det pædagogiske læringsmiljø:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social - og kulturel baggrund.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling.

Det ses ved:

- At alle børn bliver taget personligt imod om morgenen, og at de børn, som har behov for en hånd til at få sagt farvel til mor eller far, får hjælp til det.
- At både små og store børn spiser morgenmad sammen.
- **At vuggestuebørnene leger i børnehaven på tværs af alder, og børnehavebørnene kommer op i vuggestuen og leger med vuggestuebørnene.**
- At de ældste børn selv tager initiativ til/ eller opfordres til at hjælpe mindre børn i spisesituationer og i garderoben.
- At vi dagligt er sammen hele huset, og der skal tages hensyn til hinanden.
- At personalet, gennem dialog og pædagogiske overvejelser sætter børnegruppen sammen, så man tilgodeser det enkelte barns behov og samtidig tager hensyn til de individuelle ressourcer og det samspil, der bliver i gruppen.
- At vi giver børnene små opgaver, som vi ved, de kan magte f.eks. at ringe med "rydde op klokken", selv tage tøj på og af, hente skraldetallerkner, madkasser, hælde vand op osv.
- At børnene lærer de sociale spilleregler. Vi taler om, at det er okay at sige nej, og stå ved sig selv og sine meninger, bare det er på en ordentlig måde, så det ikke bliver noget med at holde nogen udenfor.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen i gennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø:

Vi forsøger at fordele børnene på det areal, vi har til rådighed og skaber derved større rum til fordybelse i de forskellige aktiviteter og rum. Vi deler børnene i mindre grupper både i aktiviteter og ved måltiderne. Herved gives større mulighed for snak, nærvær og fordybelse med børnene.

Vores legeplads giver forskellige former for udfordringer, og der er ting, som man skal have en vis størrelse/alder for at kunne mestre, fx hængekøjer, balancegang/armgang, brandmandsstangen, klatretårnet og motorikbanen mm. Når barnet så mestrer disse ting, vokser både selvværd og selvtillid.

På puslebordet, når man skifter et barn eller hjælper et barn på toilettet, har man en én-til-én relation, hvor der mulighed for ekstra omsorg og opmærksomhed til barnet.

I garderoben gør det samme sig gældende. Samtidig styrkes barnets selvtillid i takt med, at dets selvhjulpethed bliver større/udviklet. Dette gælder i mange andre sammenhænge. Det er vigtigt, at man giver barnet mulighed for selv at "forsøge".

Skolegruppen på skolen: Her arbejdes der mere intenst med bogstaver og tal bl.a. Med overgangsmaterialet "Hop om bord". Vi arbejder bl.a. med, at børnene skal lære at skrive deres eget navn. Dette volder nogle børn problemer i starten – men når koden er knækket, er det fantastisk for barnet, og det er en stor del af ens identitet at kunne skrive sit eget navn. Vi arbejder på begge stuer med bogstaver og tal og bevidstgørelse af disse. Vi arbejder med at kunne forme ens eget forbogstav med kroppen – igen arbejder vi med barnets identitet.

Spejlet på badeværelset: Her kan barnet se, om det er soigneret at se på. En del af det at blive "stor" er også at se ren ud og ikke for eksempel have snot, chokolade eller mudder i ansigtet.

I vores hjørne med madras og akvarium er der skabt rum til, at børnene kan søge tryghed med deres sut og "nulleklud" sammen med en voksen. Det er et centralt læringsrum i vuggestuen og børnene søger hertil, når de har brug for at samle kræfter til at søge ud i fællesskabet og aktiviteterne igen.

Vuggestuen er delt op i forskellige læringsrum med mulighed for forskellige lege. Det giver børnene muligheden for selv at vælge ud fra, hvad de er optagede af.

I det psykiske læringsmiljø:

Vi spejler, anerkender og italesætter de følelser, børnene har, og vi afstemmer os derefter. Når et barn er ked af det, bliver det trøstet og forstået.

Vi støtter børnene i at sige til og fra. Vi lærer børnene, at de skal sige "stop", hvis der er et andet barn, der overskrider dets grænse. Samtidig arbejder vi med, at det er vigtigt at lære børnene at lægge mærke til, hvordan andre mennesker reagerer, når man gør et eller andet. Det er relevant, at barnet får lov til at mærke efter, om det har lyst til at være med i en leg for eksempel og ikke bare gøre det for at behage andre.

Det er afgørende, at den voksne er bevidst om sin rolle. Barnet kan have brug for, at den voksne går foran i en ny og spændende aktivitet for, at barnet kan finde modet og lysten til også selv at turde.

Det er vigtigt, at barnet føler sig set og mødt i de følelser, som han/hun har. Den voksne møder barnet og hjælper barnet med at sætte ord på hvilke følelser, der er på spil. I vuggestuen er vi opmærksomme på børnenes kropssprog – særligt ved de børn, der endnu ikke taler.

Vi arbejder med at have en god omgangstone. Hvis vi hører, at børnene taler grimt, fortæller vi dem, at det er vigtigt at tale pænt. Børnene kommer også og fortæller, hvis der er nogen, der har snakket grimt.

I hverdagen taler vi meget om, hvordan man behandler andre mennesker ordentligt, hvordan man taler til hinanden og hjælper hinanden, hvis man er ked af det. Vi anerkender, når et barn selv tager initiativ til at hjælpe en kammerat.

Gennem bl.a. "massage af hinanden", "mærke hvem der står foran en, når man har bind for øjnene", "hvem gemmer sig under tæppet" og andre små lege, får børnene øjnene op for hinanden, hvilket også

er en vigtig del af barnets personlige udvikling. Børnene lærer at bliver opmærksomme på andre og ikke kun på egne behov.

Når vi holder samling, taler vi eksempelvis om:

- Hvem der evt. er syg eller holder en fridag, så børnene får en oplevelse af at have betydning for fællesskabet.
- Ved at tale om det enkelte barns navn, efternavn, adresse mv., kommer det enkelte barn i fokus og får en oplevelse af at føle sig set. Det kræver også mod for nogen at stille sig op og fortælle til samling.
- "Hvem er jeg" – hvor bor jeg, hvad hedder min familie, mine søskende og kæledyr.
- Hvordan vejret er, hvilket tøj skal vi have på ud osv. Børnene er med til at sætte piktogrammer op. De fortæller til de andre børn ud fra billederne, hvad vi skal i løbet af dagen.
- Hvem der skal være duks, og hvad det betyder. Vores dukseordning giver barnet en følelse af værdi og stolthed ved, at der er brug for en.

Vi tager hjem til barnets fødselsdag, hvor børnene får lov til at vise deres hjem frem.

Vi er nærværende voksne, som lytter til børnene, viser interesse for og laver ting med børnene og giver altid alle de kram og knus, de har brug for. Når vi laver kreative aktiviteter, er det med få børn ad gangen, så der skabes rum til fordybelse og koncentration. Dette åbner samtidig op for muligheden for at få en samtale med det enkelte barn. Både om det vi konkret er i gang med, men også om hvad barnet ellers er optaget af.

Vi har skolegruppe for de ældste børn, hvor de oplever at skulle lave lektier og have penalthus med. Børnene har fået udleveret hver deres "lektiemappe" og tilhørende arbejdsbog "Hop om bord". Det hele er meget stort, og alle børnene vokser ofte flere centimeter i den periode ved alt det, de får mod på og overkommer. Som afslutning inden sommerferien er skolegruppen på tur til Fun Park. Her bliver der uddelt diplomer, hvor de får et ord med på vejen.

I det æstetiske læringsmiljø:

Vi har i både vuggestuen og børnehaven fødselsdagsvægge med billeder. Barnet oplever sig selv som værende noget ganske særligt – selvverd. Børnene er meget stolte, når deres billeder kommer derop.

På gulvet i garderoben er der billeder af alle børnenes ansigter, som visualiserer, hvor de har "deres plads". På denne måde er der skabt rammer for barnets eget rum, når det evt. venter i garderoben. Børnene er samtidig opmærksomme på, hvor de andre børn skal sidde.

Vi bruger rammerne i gangen og på stuerne til at dokumentere og vise børnenes egne produktioner som tegninger eller klip. Børnene ser det, de har fremstillet blive værdsat og anerkendt.

Børnene har garderober med billeder på, så det er synligt og genkendeligt, hvor "de hører til".

Udenfor er der mulighed for at få brugt noget energi. Har man brug for at sidde stille og slappe af, har vi for eksempel sofaen til at få læst højt eller selv kigge i bøger i. I køkkenet kan man sidde og tegne eller lave perleplader. Nogle gange kan børnene selv bestemme, om de vil være inde eller ude – selvbestemmelse.

Indenfor har vi fået malet og lavet nye læringsmiljøer, der er tilpasset børnenes interesser og behov. Udenfor har vi fået plantet blomster med hjælp fra børnenes bedsteforældre. Vi har fået lavet hyggeplads med fem hængekøjer, hvor børnene kan ligge og slappe af, hvis der er brug for det.

Vi har fået dyr i institutionen. Vi har fugle i voliere, kaniner i et stort bur og marsvin-indhegning. Vi har lavet et område, hvor vi hygger med dyrene. Her kan børnene følge med i dyrenes hverdag.

Vi arbejder med, at børnene skal se på vejret og derefter finde det tøj, der passer dertil. Det gør vi ved hjælp af piktogrammer. Det gør det synligt for børnene, og de kan gå tilbage og se, hvad de skal have

på. Helt ned til 3-års alderen formår barnet at sætte tøj op efter vejret. Barnet lærer desuden noget om vejrphenomener.

Når vi arbejder med alsidig personlig udvikling, kan det ses, at vi står på det fælles pædagogiske grundlag i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv

Vi forsøger at motivere og inddrage barnet i de forskellige aktiviteter og i hverdagens gøremål. Vi mener, at det er vigtigt, at det enkelte barn føler sig set og anerkendt for at kunne lære.

Vi italesætter, at det er vigtigt, at man taler pænt til andre, og at man passer på hinanden ved at tage hensyn og være en god kammerat. Har man et godt miljø i institutionen, hvor man tager ansvar for hinanden og har respekt for forskelligheder og hinandens ressourcer, er det også lettere at lære.

Vi forsøger at skabe et miljø, hvor der er faste rutiner og aktiviteter. Vi arbejder blandt andet med venskaber og gode relationer, hvilket er med til at styrke børnenes fællesskabsfølelse. Vi ønsker at skabe et fællesskab, hvor alle bliver respekteret og lyttet til. I samlingsituationen er barnet en del af det fællesskab, hvor det øver sig i både at kunne vente på tur og lytte til, hvad de andre børn fortæller.

Vi følger børnenes spor og forsøger at støtte barnet i legen. Vi opfordrer barnet til at byde indenfor i leg, men italesætter også, at det er i orden at takke nej til at lege med nogen, hvis man er i gang med en god leg. Vi hjælper de børn, der ikke selv har modet til at spørge de andre, om de vil lege - til at komme med i en leg.

Vi støtter børnene i børneinitierede lege og følger de spor, som optager dem i nuet. I den frie leg har børnene rig mulighed for at kunne lære noget om demokrati, medbestemmelse, selvbestemmelse og det at kunne indgå et kompromis. Det er også her, det lidt forsigtige barn og det mere dominerende barn får mulighed for at mødes på midten.

Vi ser fri leg som en vigtig aktivitet, hvor børnene får lov at brug deres fantasi sammen, og hvor de har mulighed for at bearbejde oplevelser og få nye kompetencer sammen. Vi skaber også vokseninitierede lege, hvor børnene lærer regler, og hvor de har mulighed for at udtrykke sig og lege inden for rammer, som er sat af voksne.

Vi er opmærksomme på at stille krav passende til barnets alder og udvikling. Vi ser barnet, hvor det er, men følger barnets spor og hjælper til barnets videre udvikling – det vokser børn af.

Et eksempel kan være omkring selvhjulpenhed:

Et barn starter med at sige, at det ikke kan. Her skal vi forsøge at opmuntre barnet og samtidig anerkende, at det kan være svært. Hvis det så lykkes, skal barnet roses for at have klaret noget nyt. Barnet føler en enorm stolthed, når det har klaret noget, som det ikke troede, det kunne.

I forhold til børneperspektiver og dannelse lytter vi til børnene og forsøger at være gode rollemodeller i forhold til at tale pænt til hinanden, tage hensyn og respektere andre. Vi prøver at skabe muligheder for, at børnene kan deltage aktivt i aktiviteter og hverdagens gøremål. Vi italesætter ovenstående værdier, så de bliver bevidste for barnet.

Børn i udsatte positioner

I og med at vi er en lille institution, er der generelt skabt gode rammer for de sårbare børn fremfor, hvis de skulle være i en stor institution. Der er god normering hos os. Dette er positivt for børn med ekstra udfordringer.

Vi har et anerkendende børnesyn, hvor vi tager udgangspunkt i det enkelte barn og dets ressourcer. Vi forsøger at stille realistiske krav, så barnet føler, at det lykkes. Vi laver aktiviteter i små grupper og forsøger at lave små rolige miljøer, hvor der er tid til fordybelse, og hvor man kan blive set og hørt. Vi laver udviklingsbeskrivelser på nogle børn, så vi har et redskab, som kan synliggøre, hvor barnets ressourcer er, og hvor der er behov for, at vi sætter ekstra ind.

Der er ofte brug for at have flere forældresamtaler i disse situationer. Det skaber vi plads til. Her er der ofte også samarbejde med andre fagpersoner såsom psykolog, fysioterapeut eller talepædagog. Der er desuden mulighed for sparring med ens egen leder eller kolleger enten i hverdagen, på stuemøde eller til personalemøder.

Forældresamarbejde

Vi prioriterer forældresamarbejde højt. Tillid, troværdighed og gensidig respekt gennem en god tone er vigtigt for os for, at forældrene kan føle sig trygge ved at aflevere deres barn og komme til os med eventuelle udfordringer. Derigennem mener vi, at man kan komme langt - også med den svære samtale.

Vi tilbyder en samtale mindst én gang om året i forbindelse med barnets fødselsdag. Vi har derudover opstartssamtaler, skolesamtaler og samtaler efter behov. Det kan enten være på forældrenes eller personalets initiativ.

I dagligdagen vægter vi garderober snakken med forældrene højt, hvis der er sket noget i løbet af dagen, der er vigtigt at nævne. Det kan også bare være for at fortælle en lille sød historie om barnet. I sidstnævnte tilfælde kan barnet, hvis det hører det, mærke, at der er blevet lagt mærke til det. Dette gør barnet stolt.

Vi bruger at sende en bog mellem hjem og institution i disse tilfælde for eksempel ved et sårbart hjem, et hjem med barn med talevanskeligheder eller i forbindelse med, at familien ikke taler dansk. Dette er for at sikre os, at de børn også får de bedste forudsætninger for at udvikle deres "jeg".

Sammenhænge

Vi har i vores integrerede institution god mulighed for brobygning mellem både vuggestue og børnehave og børnehave og skole, da vi ligger lige op ad skolen. Vi er for nylig begyndt at brobygge med dagplejere fra nærområdet.

Hver morgen og eftermiddag er vuggestue og børnehave sammen. Derudover er vi det sommetider til diverse arrangementer ud af huset, til sang om fredagen, på legepladsen o.l. Om eftermiddagen sendes ofte nogle af de store børn fra vuggestuen til børnehaven. Dette med henblik på at gøre dem så trygge som muligt ved børnehaven, inden de starter. De store vuggestuebørn sover til middag indenfor sammen med de yngste børn fra børnehaven.

Ofte er der børnehavebørn oppe og lege i vuggestuen enten pga. faciliteterne, eller fordi de gerne vil lege med børnene. Vi ser mange børnehavebørn vise omsorg for de små fra vuggestuen. De elsker, når de små kommer ned i børnehaven sidst på dagen.

Inden børnehavestart inviteres vuggestuebarnet til at "gå i børnehave" en formiddag, hvor barnet for første gang medbringer madpakke. Det er meget spændende. Barnet føler sig stort, når det får lov til at have madpakke med (der er madordning i vuggestuen).

Vi har fra januar mulighed for at komme over på skolen og lege skole i et af klasselokalerne. Derudover har vi SFO'en til rådighed, så der er god grobund for, at de kommende skolebørn bliver trygge ved skolen inden skolestart. Fra foråret bliver skolegruppen inviteret med ind til 0. klasserne og er med til time og frokost der. Her møder de deres nye voksen og får skabt et bånd til hende – igen med henblik på at skabe tryghed.

Desuden får skolebørnene fra om foråret chance for at komme over og lege i SFO'en om eftermiddagen sammen med en kammerat fra børnehaven.

Social udvikling

Mål for det pædagogiske læringsmiljø:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om social udvikling

Det ses ved:

- At tilrettelægge aktiviteter tilpasset børnegruppens behov
- At vi møder børnene med anerkendelse og positive forventninger
- At vi italesætter børnenes følelser og handlinger
- **At vi som voksne går foran som rollemodeller i legen**
- At vi arbejder meget på tværs af stuerne. To gode venner kan sagtens gå på hver sin stue
- At børnene får lov til at spise hos hinanden
- At et enkelt eller to børnehavebørn ad gangen kommer på besøg i vuggestuen og leger eller spiser sammen med vuggestuebørnene for at brobygge og danne et godt grundlag for kommende relationer i børnehaven.
- At vi placerer nye børn fra vuggestuen efter børnenes behov. Vi sætter børnene sammen med en, de har en relation til. Vi gør også det modsatte, hvis der er to børn, der ikke er så gode sammen, og hvis deres relation ikke gavner den sociale udvikling
- At vi laver spisegrupper i køkkenet på tværs af stuerne. Det kan for eksempel være de kommende skolebørn vi sætter sammen for at styrke fællesskabet og deres relation til hinanden
- At vi tager på tur sammen. Her kan det, hvis det er en længere tur, være godt at sætte børnene sammen efter stor-lille. Eller hvis vi synes, der er en relation, der skal styrkes mellem nogle børn.
- At vi tilrettelægger, hvem der skal afsted sammen i små grupper til gymnastiksalen

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø:

Vi har skabt nogle fysiske rammer både inde og ude til at styrke fællesskabet (edderkoppegynge, motorikrummet, den lille skov, hængekøjer, Lego-bord, dukkekrog, traktormiljø, konstruktionsrum, legehus, cykelskur, sandkassen og legekøkken mv.). Vores område med dyr skaber desuden plads til relations-dannelse, idet børnene sidder sammen og kæler for dyrene i deres bure. Herigennem har børnene også mulighed for at styrke deres empati og omsorg.

Som oftest er der indrettet læringsmiljøer, hvor flere børn kan være med i aktiviteten og dermed styrke det sociale fællesskab.

Vi har billeder på døren og på væggen som visualiserer, hvilke børn der er i et "stuefællesskab" sammen.

Vi tager ligeledes de fysiske rammer med i planlægningen af aktiviteter, og kan bl.a. bruge motorikrum, legeplads, terrasse, garderobe eller gymnastiksal.

Vi indretter vuggestuen, så vi i fællesskab kan tale om billederne, og hvordan man er sammen på en god måde. Børnene kan se billeder af sig selv i forskellige situationer og relationer.

I det psykiske læringsmiljø:

Vi tager hensyn til det enkelte barn. Hvis der er nogle børn, der har brug for noget ekstra, tilgodeser vi det. " man må behandle børn forskelligt for at behandle dem ens".

Vi ser det enkelte barns behov, således at alle børn har forudsætninger for at deltage i fællesskabet.

Vi italesætter børnenes følelser overfor andre børn for at danne relationer på baggrund af empati.

Børnene får en følelse af at høre til i fællesskabet, når vi synger børnenes navne, og når vi taler om, hvem der mangler.

Når samling er slut, må man vælge en ven til at hente ens madpakke sammen med.

I det æstetiske læringsmiljø:

Vi har billeder på døren og på væggen, som visualiserer, hvilke børn der er i et "stuefællesskab" sammen.

I vuggestuen er der billeder af børnene i rammer, så de kan se dem selv og opfatte sig som en del af fællesskabet.

Når børnene tegner eller klipper m.v., hænger vi deres ting op på væggen i børnehaven og i vuggestuen. Her giver det anledning til en lille snak om, hvem der har lavet hvad.

Vi hænger billeder op i hele Børnehuset af fællesaktiviteter, arrangementer og ture osv.

Når vi arbejder med social udvikling, kan det ses, at vi står på det fælles pædagogiske grundlag i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv

Børn i udsatte positioner

Vi har et anerkendende børnesyn, hvor vi tager udgangspunkt i det enkelte barn og dets ressourcer. Vi forsøger at stille realistiske krav, så barnet føler, at det lykkes.

Vores børn er meget rummelige over for de børn, der kan have det svært. Der bliver ikke set skævt til nogen.

Hvis børn har det svært i legen eller i det sociale fællesskab, tør de voksne lege med og gå foran i en aktivitet. Når barnet er trygt, kan den voksne igen træde tilbage som den observerende.

Forældresamarbejde

Vi afholder forældresamtaler ca. én gang årligt for at tale om børnenes trivsel og udvikling både i institutionen og i hjemmet.

Vi styrker og støtter op om forældresammenholdet og -samarbejdet ved at arrangere faste dage for forældre kaffe, festlige arrangementer, spis-sammen aftener, arbejdsdage og rengøringsdage. Vi oplever en stor opbakning og et fællesskab, der gennem disse aktiviteter styrkes på tværs af forældrene.

Dette medvirker også til, at forældrene får kendskab til og øje på andre børns forældre og lettere kan aftale legeaftaler mv. Vi støtter op om legeaftaler og opfordrer også hertil.

Familierne deltager også i det sociale omkring lokale arrangementer, der arrangeres i byen, og som kommer Børnehuset til gode.

Sammenhænge

Vi har i vores integrerede institution god mulighed for brobygning mellem både vuggestue og børnehave og børnehave og skole, da vi ligger lige op ad skolen.

Hver morgen og eftermiddag er vuggestue og børnehave sammen. Derudover er vi sommetider til diverse arrangementer ud af huset, til sang om fredagen, på legepladsen o.l. Om eftermiddagen sendes ofte nogle af de store børn fra vuggestuen til børnehaven. Dette med henblik på at gøre dem så trygge som muligt ved børnehaven, inden de starter.

Det styrker barnets sociale udvikling med den gode brobygning, og der sker meget læring ved, at store hjælper små, og at alle føler, de hører til i fællesskabet.

Kommunikation og sprog

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om kommunikation og sprog

Det ses ved:

- At alle børn, voksne og forældre kender hinanden. Vi er et hus, hvor vi kender navne på alle vores forældre og omvendt.
- At vuggestue- og børnehavebørn spiser morgenmad sammen med de voksne, som åbner institutionen den pågældende dag. Her starter vi dagen stille og roligt med hverdagssamtale omkring bordet.
- At de voksne efterhånden, som de møder ind, fordeler sig på stuerne. Her sættes små aktiviteter i gang og samtalerne mellem børn og voksne fortsætter om dagligdags ting. **Det samme gør sig gældende om eftermiddagen, hvor vuggestuen kommer ned i børnehaven og vi lukker sammen.**
- At børnene i høj grad selv vælger hvor og med hvem, de vil lege.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen i gennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø:

Vi bruger piktogrammer, som børnene på skift er med til at sige højt for de andre børn og hænge op på væggen.

På stuerne hænger tal og alfabetet.

Der er bøger mange steder i huset. Der er bøger, som står fremme, som børnene selv må kigge i og bøger, som de voksne læser højt for og med børnene.

Der står en del spil fremme, så børnene selv kan tage dem frem. Det kan for eksempel være vendespil, bordteater mm.

Vi har indrettet os med sofaer på stuerne, som indbyder til højtlesning og et rart sted, hvor man kan sidde med få børn og få en god dialog.

Vi har indrettet stuerne med forskelligt legetøj og med små kroge som indbyder til, at børnene kan vælge hvad de gerne vil lege med, når det er børneinitierede lege. Der bliver for eksempel leget meget rolleleg i køkken/dukkekrogen, som styrker ordforråd, narrative færdigheder, sproglig kompleksitet og kommunikative færdigheder.

Vi har et sanghjørne i børnehaven med sange, rim og remser. Dette indbyder til, at børnene, når de lærer dem at kende, selv kan synge dem eller gøre det sammen med en ven eller med en voksen.

Vores legeplads er stor og med mange træer og gemmesteder. Det skaber rum for leg, hvor børnene kan være i små grupper og lidt uden de voksnes opsyn. Her kan kreativitet og fantasi få frit løb og gode lege opstår, som jo er med til at styrke børnenes sproglige kompetencer, forhandlingsevne og kommunikative færdigheder.

I det psykiske læringsmiljø:

Vi synger meget i vuggestuen i forbindelse med faste rutiner som håndvask, samling hvor navnesang og madsang altid er faste sange. Det giver børnene en fornemmelse af tryghed, genkendelighed og forudsigelighed. Vi synger meget og hører generelt meget musik og historier for eksempel, når vi spiser.

I dagligdagen vægter vi samtale højt. På den måde får børnene mulighed for at øve sig i det ekspressive og impressive sprog. Vi hjælper børnene med at sætte ord på deres følelser for eksempel i konfliktsituationer. I forbindelse med måltiderne tager vi dagligt en snak om, hvad der rører sig hos det enkelte barn.

I det æstetiske læringsmiljø:

Vi indretter stuerne, så der er skriftsprog mange steder i form af tal, bogstaver, rim og remser, billeder af de ting, børnene er optaget af. Vi skaber rum til forskellige lege og til, at mindre grupper af børn kan lege og øve, udfordre og forhandle med hinanden.

Vi pynter stuerne til forskellige højtider og ved temaer med ting, som børnene har lavet.

De sange, som børnene kender, er laminerede og hænger rundt omkring på stuerne, så børnene via sangens visuelle udtryk kan genkende og synge sangen.

Når vi arbejder med kommunikation og sprog kan det ses, at vi står på det fælles pædagogiske grundlag i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv

Kommunikation og sprog er noget, som foregår hele tiden og i alt, hvad vi foretager os.

Sprog kan være samtaler i hverdagen, dialogisk læsning, struktureret tematisk sprogarbejde, mimik og kropslig kommunikation.

Samtaler i hverdagen og dialogisk læsning har fokus på implicit læring og tale, og er ofte spontant og ustruktureret. Disse ting kan dog også bruges mere struktureret og målrettet, og barnet får en bevidsthed om, hvad det lærer.

Viden om skriftsproget er også en vigtig faktor i kommunikation og sprog, da det har stor betydning for barnets senere læse- og skriveforudsætninger.

Kommunikation og sprog sker i den spontane leg, når vi som voksne er gode rollemodeller for, hvordan vi taler til og om hinanden og inddrager børnene i hverdagens gøremål. Når vi lytter til børnene og ser, hvad de er optagede af og følger deres spor. Vi skal hjælpe de børn, som kan have det svært med sproget til at blive forstået og til at komme med i fællesskabet - på trods af de udfordringer, de måtte have.

Et eksempel fra hverdagen, hvor kommunikation og sprog går fra at være en hverdagssamtale til at blive mere struktureret og følge op på børnenes spor:

Nogle børn og en voksen sidder ved et bord og tegner. Den voksne spørger et barn, hvilken farve det er han bruger. Barnet svarer, at det er en Case! Altså barnet kender ikke farven rød, men ved at det er den farve, som en Case-traktor har. Herved bliver pædagogen bevidst om, at vi skal til at øve farver og sætter aktiviteter i gang omkring dette. Samtidig får pædagogen en bevidsthed om, at her er nogle børn, som er meget optagede af traktorer. Pædagogen printer billeder ud af alle forskellige traktorer, som hænges op på stuen. Samtalerne udvikler sig meget omkring dette den kommende tid, ligesom farverne stadig er i fokus. Alt dette følges op med, at et forældrepar, som har maskinstation, kommer på besøg i institutionen, kørende i gummiged og traktor med gyllevogn.

Her er eksempler på, hvordan vi arbejder med kommunikation og sprog både ustruktureret og mere målrettet:

Vi bruger piktogrammer, som børnene på skift er med til at sige højt for de andre børn og hænge op på væggen. I den sammenhæng snakker vi også om vejret og om hvilket tøj, man skal have på, når vi skal ud. Herved øver børnene sig i sætte ord på billederne, stille sig frem for kammeraterne, at have en vigtig stemme, udvide sit ordforråd og sin sproglige kompleksitet.

Vi holder samling med mange forskellige aktiviteter. Men alle nogle som har fokus på kommunikation og sprog. Det kan f.eks. være små billeder, hvor igennem børnene lærer forholdsord, lærer at kategorisere, lydlig opmærksomhed, Kims leg, rim og remser, snak om navne og adresse, øve farver og mængder, børnene fortæller om, hvad de har lavet i weekenden.

Vi læser med børnene hver dag. Det er højtlesning og dialogisk læsning. I vuggestuen synger vi med børnene hver dag, læser i billedbøger og taler om former, farver og begreber.

Vi holder samling og synger hver fredag. Her bruger vi en sangkuffert med typisk 6-8 forskellige sange, som børnene på skift må vælge. Her kommer lydlig opmærksomhed i spil, når vi f.eks. synger Tre små kinesere med forskellige vokaler. Vi bruger meget fagtesange og sanglege, som også indeholder kropslig kommunikation.

Alfabetet, som vi har hængende på væggen på stuen, bruger vi til at give børnene et indblik i den skriftsproglige verden. Det gør vi dels ved at snakke om, hvad de forskellige bogstaver hedder, og hvordan de lyder. Vi leger også en leg, hvor den voksne f.eks. siger, at de børn hvis navn starter med G, må gå fra bordet.

Ture ud af huset, til skoven eller naturlegepladsen giver også anledning til masser af leg, fællesskab, kommunikation og sprog. Vi snakker om, hvad vi finder i naturen og viser det til hinanden. Hjælper hinanden med at kravle højt op i et træ eller slæbe rundt på en stor gren eller bygge en hule.

Børn i udsatte positioner

Vi laver sprogvurdering på børn, som har udfordringer med kommunikation og sprog. Herved kan vi få et overblik over, hvor det er, vi skal sætte ind i forhold til det enkelte barn.

Vi laver små sproggrupper for børn, som har brug for en ekstra lille indsats.

Vi kan trække på talepædagogisk bistand til at lave sprogvurdering, men også til at vejlede os pædagoger og forældre.

Forældresamarbejde

Vi vægter altid et godt forældresamarbejde, som bygger på tillid og ærlighed. I forhold til de børn, som har udfordringer med sprog og kommunikation, har vi altid et udvidet samarbejde med talepædagog fra PPR. Vi taler med forældrene om, hvad vi arbejder med, hvad de kan gøre derhjemme og holder evt. møder sammen med talepædagogen og forældrene.

Sammenhænge

Vi brobygger hele tiden. Mellem vuggestue og børnehave og mellem børnehave og skole.

Hvert år i januar starter vi skolegruppe op og er to gange om ugen ovre på skolen. Her arbejder børnene med skolerelaterede opgaver. Fra april er skolegruppen med i undervisningen sammen med 0. Klasse. Herved bliver børnene trygge - både ved at komme på skolen, kommende klassekammerater og kommende lærere. Desuden er skolegruppen i løbet af foråret på skift på besøg i SFO'en nogle eftermiddage om ugen.

Når et vuggestuebarn skal starte i børnehave, besøger vi børnehaven og taler om, hvilken stue, barnet skal gå på og hvilke børn, barnet skal være sammen med i børnehaven. Vi taler om navnene på de børn, som barnet skal være på stue med og snakker med barnet om, at det nu skal være børnehavebarn, have madpakke og drikkedunk med, have ny garderobeplads osv.

Krop, sanser og bevægelse

Mål for det pædagogiske læringsmiljø:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om krop, sanser og bevægelse.

Det ses ved:

- At de voksne giver børnene den tid, de har behov for, så de bliver så selvhjulpne som muligt. Det er i forhold til påklædning, sætte madpakken i køleskabet, kravle op på stolen og puslebordet.
- At de voksne opfordrer de større børn til at hjælpe et mindre barn, hvis en sko er svær at få på, eller der er andet, som barnet ikke helt mestrer endnu.
- At børnene præsenteres for aktiviteter og indtryk som stimulerer og udvikler børnenes sanser – og motoriske udvikling.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen i gennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø:

Vi har en stor og alsidig legeplads med mange træer, læbælte, bakker, motorikbane, rutsjebane, klatrevæg, vipper, gynger og sansegynge, cykler, mooncars og sandkasse. Her er rig mulighed for at bruge sin krop, sanser og bevæge sig.

Vores hængekøje-hyggehjørne byder på andet og mere end hygge og afslapning, da det kræver motorisk træning at kunne komme op i køjen og blive liggende uden at blive tippet af igen. Da vores køjer heller ikke er helt ens, er der også forskellige udfordringer i forhold til den enkelte køje. Vælger man så at være flere i køjen, bliver motorikken på ny udfordret. Det er oplagt med "vugge/gynge"-ture i køjen, hvilket er med til at stimulere barnets balance.

Vores dyr skal passes dagligt, her er børnene med. Deres motorik styrkes bl.a. når de hjælper med at gøre rent og skal køre trillebøren op til skraldespanden, eller skovl og rive skal bruges, for at dække kaninhullerne og gøre rent i udeburene.

Børnene oplever, at der er ting, som de måske ikke helt mestrer endnu og ser, at det kan en større/ældre kammerat måske godt. Nogle børn tør at kravle højt op i et træ, men kan også opleve, at det er svært at komme ned igen. Så kan et andet barn eller en voksen guide barnet sikkert ned igen.

Vi har jævnligt ture ud af huset. Her går vi enten i skoven, på naturlegepladsen, til spejderhytten, hvor der også er skov eller i skoven ved Eskær. Nogle gange går vi på tur stuevis, andre gange går vi alle sammen. Ofte sætter vi børnene sammen to og to efter stor og lille, eller hvis vi synes, der er en relation, som skal styrkes. Andre gange er det børnene, som selv bestemmer, hvem de vil holde i hånden, mens vi går.

Vi har jævnligt motorik og bevægelse på programmet. Der kan vi enten lave noget i vores motorikrum, på legepladsen, skolens motorikbane eller i skolens gymnastiksal. Motorikbaner med nye udfordringer kan opstå spontant både inde og ude.

Vuggestuen benytter ofte motorikrummet til motorikbane hvor bolde, balancebomme og rullebræt tages i brug. Der er også legeskum i form af trappe, rutsjebane og puder, som vuggestuebørnene kan trille, kravle og rulle på.

Vi har en årlig tur, hvor vi går til Landbrugsmuseet. Det er en lidt lang tur for de mindste børn. Men vi giver børnene den tid, det tager at gå turen, og ellers er de yngste blevet hentet dernede, så de kun skal gå den ene vej. Her er der god mulighed for at opleve naturen, finde spændende dyr, plukke blomster og høre fuglene synge.

Vi bruger skolens gymnastiksal ekstra meget i vinterhalvåret. Her planlægger og sammensætter vi grupper både efter alder, men andre gange også efter, at vi gerne vil styrke nogle bestemte børns motorik eller relationer.

I det psykiske læringsmiljø:

Vi har en skøn, stor legeplads med masser af små kroge og læbælter som børnene kan lege i, i mindre grupper og lidt uden voksenopsyn.

Vi voksne forsøger at være gode rollemodeller og deltager, når vi laver bevægelse, sanglege og motorik. Børnene er vilde med at høre og danse til musik på vores legeplads, og alle danser med alle. Vi oplever, at vores børn er glade for at bevæge kroppen til musik, og at de er gode til det. De får noget rytmisk ind allerede fra vuggestuealderen.

Vi ser det enkelte barns behov således, at alle børn kan deltage med de forudsætninger, de har. Vi har fokus på de udfordringer, de forskellige børn må have og tilstræber, at vi styrker disse områder.

I det æstetiske læringsmiljø:

Når det regner, leger børnene med vand og mudder og hopper i vandpytter. De oplever, at det sprøjter når de hopper. De oplever, at de bliver meget beskidte men også, at de bliver våde og måske kolde og kommer til at fryse.

Når børnene har tegnet eller klippet, hænger vi det op på stuerne, så børnene kan se, at deres ting bliver værdsat.

På legepladsen har vi lavet forskellige blomsterbede, hvilket børnene har været meget deltagende i, de hjælper bl.a. med at vande og holde bedene ved lige. Det er noget, der fanger både vuggestue- og børnehavebørnene. At balancere med en vandkande med vand, er en motorisk udfordring, som skal øves mange gange, inden man slipper for at blive våd af det.

Når vi arbejder med krop, sanser og bevægelse kan det ses at vi står på det fælles pædagogiske grundlag i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv

Når vi sætter piktogrammer op, snakker vi med børnene om, hvordan vejret er, og hvilket tøj vi skal have på, når vi skal ud. Vi taler om, hvorvidt det regner, og så bliver vi våde. Måske skinner solen, og vi skal huske at have solcreme på. Det kan være, der er frostvejr, så derfor skal vi have hue og vanter på.

Legepladsen bruges til at lege forskellige sanglege, motoriklege, danse, eller vi er alle forskellige dyr, som hopper, snor sig, kryber, kravler eller tramper. Dette styrker både det sociale fællesskab, men også sanser og bevægelse, når man kryber, kravler og triller i græsset.

I hængekøje-hyggehjørnet, bliver motorikken ubevidst jævnlige brugt, da der skal øvelse til for at komme op og blive liggende i køjen.

På sansegyngen må der være fire børn ad gangen. Her lærer børnene både hvor højt, de selv kan lide at gynge, men også at have respekt for, at andre måske ikke kan lide at gynge så højt. Her læres også at vente på tur, og at man kan få nye relationer.

Når vi spiller bold, lærer børnene både noget om koordination, hvor hårdt kan man skyde til bolden, eller hvor langt man skal kaste for, at den anden kan gribe bolden. Man skal både have fokus på sin egen position, men også på dem, man spiller bold med.

Om sommeren tager vi tæpper ud på græsset. Her er der mulighed for at sidde stille og hygge sig med at læse eller snakke. Tæpperne bruges også til, at børnene ruller sig selv eller hinanden ind i dem. Derved styrkes både den taktile, den vestibulære og muskel-led sanserne.

Børnene må gerne have bare tæer på legepladsen. Her styrkes følesansen, når de mærker sand og græs med fødderne.

Når børnene leger i sandkassen, får de en bevidsthed om vådt, tørt, koldt, frossent eller varmt sand. Samtidig oplever de, at det kan være forskellige ting. Det er nemmere at bygge sandslotte, når sandet er vådt.

Når vi går på tur i skoven, er der god mulighed for at lave huler, klatre i træer og finde sjove ting og dyr i naturen.

Når vi er i gymnastiksalen, har vi mulighed for at tage rullebræt, bolde eller faldskærm med, ligesom vi planlægger aktiviteter, som kan have fokus på bestemte bevægelser eller færdigheder, som børnene skal have indøvet.

I vores motorikrum, hvor der må være fire børn ad gangen, styrkes børnenes motorik, sanser og bevægelse. Børnene kan både hoppe i puderne, bygge huler, kravle op i og hoppe ned fra ribberne. Her bliver børnene bevidste om deres egne og andres grænser. De skal samarbejde, passe på hinanden og

tage hensyn. Hvilke børn, som må komme i pudrummet, bliver sammensat både ud fra børnenes ønsker og de voksne overvejelser.

Vi har tema om **Hvem er jeg?** Her har vi bl.a. fokus på, hvordan ser jeg ud og hvordan du ser ud. At nogle er store, og andre er små. Nogle er piger, og andre er drenge. Børnene tegner hinanden eller sig selv og får herved en bevidsthed om både sig selv og sine kammerater.

Til samling snakker vi om kroppen. Hvor er skulderen osv. Vi leger Kims leg, hvor børnene skal føle med fingrene, hvad det er, der gemmer sig i posen eller huske hvad, der gemmer sig under et klæde. Vi leger "Gæt en kammerat", hvor et barn får bind for øjnene og ved at føle på et andet barn, gætte hvem det er, som det står foran.

Børnene giver af og til hinanden massage ud fra en historie, som de voksne læser. Her mærker børnene både, hvordan det føles at blive rørt ved og at relationerne styrkes. "Den man rører ved, slår man ikke!" citat fra Mary Fondens "Fri for mobberi". Det er et materiale, som vi kender til og har erfaring med.

Vi leger forskellige sanglege med bolde, rasle-æg og ærteposer, som kan gemmes forskellige steder på kroppen. Dette øger børnenes bevidsthed om og kendskab til forskellige steder på vores krop, og hvor svært det eksempelvis kan være at balancere med en ring eller ærtepose på hovedet, foden i hånden osv.

Børn i udsatte positioner

Hvert år bliver der lavet en motorisk screening på af en fysioterapeut fra PPR. Det er for at se, om børnene er alderssvarende og hvis ikke, hvor er det så, vi og forældrene skal støtte op.

Vi har desuden mulighed for, hvis vi synes, der er et barn, som har udfordringer, som vi har brug for sparring omkring, at trække på PPR og deres fysioterapeut. Denne kan så vejlede os og forældrene.

Endelig vil vi altid tage særlige hensyn til et barn, som måtte have kropslige udfordringer i forhold til de tiltag, PPR vil anbefale.

Forældresamarbejde

Vi har et tæt forældresamarbejde, og hvis der er et barn, som har udfordringer i forhold til krop, sanser eller bevægelse, vil vi altid drøfte dette med forældrene og sammen med dem finde den bedst mulige løsning.

Vi italesætter overfor forældrene værdien af, at deres barn bliver så selvhjulpent som muligt. Vi opfordrer dem til at lade deres barn udfordre sig selv motorisk og få så meget bevægelse ind i hverdagen som muligt. Evt. opfordrer vi forældrene til at lade deres barn gå til sport.

Sammenhænge

Vi har i vores integrerede institution rig mulighed for brobygning mellem vuggestue og børnehave og børnehave og skole. Vi benytter os af skolens gymnastiksal, og vi bruger skolens udearealer såsom skoven og boldbane.

Forældre og børn fra Børnehuset deltager i årets Børnefestival, hvor Børnehuset har flere motoriske aktiviteter med. Det kan være bolde, bowling og tunneller, som børnene kan kravle igennem. Der er hoppepuder, mulighed for at ride på heste og en stor scene, hvor der spilles musik på.

Børnene klipper hvert år til jul pynt til Brugsens juletræ. Her går vi i samlet flok ned og pynter træet, går om træet og synger julesange og slutter af med at få æbleskiver og saft.

Mange af vores børn, forældre og personale deltager i årets Traktortræk. Her har Støtteforeningen en tombolabod, som forældrene på skift passer i løbet af dagen

Natur, udeliv og science

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om natur, udeliv og science.

Det ses ved:

- At vi i børnehaven er ude hver dag (med ganske få undtagelser på et år)
- At vi i vuggestuen er ude flere dage om ugen
- At vi i vuggestuen opdeler børnegruppen, selvom vejret ikke tillader udendørs aktiviteter for de allermindste, kan de lidt ældre børn godt komme ud.
- At vi tager på ture ud af huset i den omkringliggende natur.
- At vi som voksne går foran som rollemodeller i naturen og viser, vi omgås den med respekt.
- At vi bruger uderummet som ramme for også at arbejde med de øvrige læreplanstemaer, f.eks. social udvikling og krop, sanser og bevægelse
- At vi når vejret tillader det spiser udendørs (særligt i børnehaven)
- At man finder dele fra naturen i vores udendørs læringsmiljø. Vi tager naturen med ind.
- Vi har en årlig blomster-dag med bedsteforældre, hvor vi sammen laver vores højbede klar til forår og sommer ved at så nye blomster heri.
- Vi taler om, hvor maden kommer fra både, når vi spiser frokost og frugt, men også hvis vi møder spiselige ting i naturen som f.eks. bølgeblade, bær osv. Sammen med bedsteforældrene har børnene bl.a. også plantet bærbuske, noget vi på sigt glæder os til, at børnene kan gå og nippe til om sommeren og på den måde sanse de forskellige smage.
- Børnehaven er på en årlig tur til landbrugsmuseet i Mosbjerg

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen i gennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø:

Vi har en stor og naturlig legeplads med masser af træer, der gerne må kravles i. Bagerst på legepladsen har vi et område med skov. I vores nærområde findes mange naturområder, som vi benytter os af. Det kan f.eks. være Eskær skov, naturlegepladsen osv. [På børnehavens legeplads er også anlagt kørebane til mooncars.](#)

[På legepladsen findes også flere bakker - den ene er indrettet med rutsjebane.](#)

Vi har plantet sommerfuglebuske og andre planter, der tiltrækker insekter, så børnene kan ligge i hængekøjerne og studere smukke sommerfugle og andre insekter, når de suger nektar til sig. Vores terrasse bruges i høj grad til at have terrarier o.lign. stående, hvor vi kan følge med i naturens gang.

Gennem vores lille dyreunivers som pt. består af fisk, kaniner, marsvin og papegøjer, lærer vi om dyrehold, og følger hvordan de forskellige dyr lever.

Vuggestuens legeplads er et afgrænset område, hvor størstedelen er flisebelagt, så børnene har mulighed for at køre på udendørs køretøjer, der er også rutsjebane, vippe, gyngevippehest og sansegynge. Vi har mulighed for at åbne op ned til en større del af legepladsen, hvor der er en stor bakke, sansegyngende og rutsjebane.

Vi planter blomster med børnene, som de nyder at være med til at vande. I sandkassen er der rig mulighed for at udforske sandets bevægelse i vores sandlegebord. Nogle gange skifter vi sandet ud med vand, og undersøger hvad, der så sker.

I det psykiske læringsmiljø:

Vi bruger både uderummet som ramme for det åbne og sociale rum, hvor der er plads til den mere vilde leg og motoriske udfoldelser i f.eks. skoven eller som det mere afgrænsede og trygge rum, som findes på vores legeplads.

Vi støtter de nye børn i at få udforsket begge dele af uderummet, men støtter altid de nye børn, som ofte finder mest tryghed i at starte med at lege i det afgrænsede rum ved sandkassen. Sandkassen er ofte netop rammen for at søge ud på et større område - den fungerer lidt som samlingssted for børnene, derfor er der også altid en voksen i nærheden af netop sandkassen til at støtte og guide børnene videre i en anden leg på den øvrige legeplads.

Vores skov og bakker på legepladsen giver også mulighed for en leg, uden at have følelsen af at blive forstyrret af andre børn og voksne. De voksne kan observere på afstand og selvfølgelig guide og hjælpe, hvis behovet opstår.

De ældste før-skolebørn kan efter aftale med en voksen, komme alene ud og lege i en lille gruppe enten på vuggestuens lille legeplads eller på den store legeplads. Det giver børnene en følelse af ansvarlighed og styrker børnenes relationer og sammenhold i før-skolegruppen.

Vi udforsker naturen året rundt og bruger de muligheder, den giver os. Børnene hopper i vandpytter, eller bruger vandet til leg i sandkassen. I ude-rummet har børnene virkelig mulighed for at bruge deres fantasi, når naturens materialer bliver til lege-redskaber. Vi udnytter de forskellige læringsmiljøer i naturen, som de skiftende årstider giver os. Vi kan f.eks. kælke om vinteren eller lege med vand om sommeren.

I det æstetiske læringsmiljø:

Vi har dele af naturen med ind, f.eks. tørre blomster, så indendørs i små potter, imitere naturen og dens årstider ved at klippe eksempelvis vintergækker, snemænd, solsikker osv.

Vi holder i fællesskab naturen ren og pæn. Når vi spiser ude, sørger vi for at få vores affald med ind.

Når vi er ude at gå, taler vi om miljøet, når vi f.eks. finder (og indsamler) affald på vores vej.

Vi taler om regler i naturen, og at vi skal behandle den ordentligt, når vi bruger den. Eksempelvis må vi gerne klatre i træerne, men ikke ødelægge dem.

Når vi arbejder med natur, udeliv og science kan det ses, at vi står på det fælles pædagogiske grundlag i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv

Vi taler med børnene om, hvordan vi behandler naturen og dens dyr. Børnene må gerne indfange og undersøge insekter og små dyr, men vi skal behandle dem ordentligt og huske at sætte dem fri igen. Sammen med børnene udforsker vi de indsamlede dyr nærmere, bl.a. ved at læse mere om dem, se små

filmklip osv. Vi kan tale med børnene om, hvad de indfangede dyr hedder, og at de har brug for at have det godt - græs, luft, lys osv.

Vi går på opdagelse i naturen sammen med børnene og lytter til, hvad de er optagede af, og kan derefter udvide oplevelsen i naturen ved at synge om det eller gøre det til en kreativ proces med at klippe og klistre.

Børnene oplever vind og vejr på egen krop, når vi er ude i al slags vejr. Vi taler med børnene om deres oplevelser og taler med dem om, når vi oplever noget mere specielt, som f.eks. torden, regnbuer, hagl osv.

Vi udvider vores viden om naturen ved at se små klip på YouTube og andre små platforme, når børnene bliver interesseret i ting, vi ikke umiddelbart selv kan undersøge i nærområdet, som eksempelvis, hvordan dyr føder, og hvordan en nyfødt kalv ser ud.

På legepladsen kan også skabes små læringsmiljøer med tæpper eller på en bænk for at give tryghed og ro til de børn, der har behov for dette. Vi kan tage typiske indendørs aktiviteter med ud som at spille spil eller tegne.

Når hele børnegruppen tager på tur i naturen, skaber det en følelse af sammenhold og samhørighed. Vi skal passe på hinanden, når vi er afsted. Der kan skabes nye relationer blandt børnene, når vi kommer ud i nye omgivelser, hvor nysgerrigheden og fantasien får frit spil.

Børn i udsatte positioner

Vi er meget bevidste om uderummet som læringsmiljø, særligt til børn i udsatte positioner. Børnene har lettere ved at finde ind i et fællesskab, da der er mere frie rammer og "højt til loftet". De sociale spilleregler spiller ofte ikke en lige så stor rolle udenfor, hvilket kan gøre det lettere for børn i udsatte positioner at indgå i et samspil med andre børn.

Vi sammensætter ofte børn i mindre grupper ud fra pædagogiske overvejelser om, at alle børn skal indgå i et børnefællesskab. Vi kan tage en lille gruppe med på en tur i vores nærområde og sammen undersøge det, vi er optagede af for at styrke følelsen af fællesskab.

Indendørs er der ofte flere regler, der skal følges for at kunne skabe et godt læringsmiljø for børnene. Udendørs er der modsat ofte mere frie rammer til at udfolde sig, hvilket giver børnene en følelse af at mestre det og passe ind.

Forældresamarbejde

Vi lægger stor vægt på at indgå i dialog med forældrene om hvilket tøj, det er nødvendigt, at børnene har, for at sikre at vi kan skabe gode udendørs læringsmiljøer i al slags vejr.

Forældrene bidrager gerne til gode naturoplevelser for børnene. **Vi har i vuggestuen eksempelvis fået tilbuddet om at komme hjem til en af familierne og se deres kaniner.** Men vi kan også finde på at holde kæledyrsdage, hvor børnene fortæller om det dyr, de har med.

Forældrene lægger et stort arbejde i at holde vores legepladser i god stand med alt fra græsslåning til vedligehold af bænke og legeplads.

Sammenhænge

Børnene fra vuggestuen kommer på besøg på børnehavens legeplads for at styrke brobygningen mellem vuggestue og børnehave. Børnehavebørn kan også komme på besøg på vuggestuens legeplads, hvis de har behov for at søge de trygge rammer på den afgrænsede legeplads og det kendte personale, når de lige er startet i børnehaven.

Vuggestuen og børnehaven kan også sommetider tage på en fælles tur i nærområdet for at styrke relationerne mellem børnene på tværs af vuggestue og børnehave, men også for, at de børn, der skal starte i børnehaven, bliver trygge ved de voksne i børnehaven.

Vuggestuens legeplads ligger lige ned til børnehavens legeplads og er kun adskilt med et lavt hegn, som børnene kan kigge over/igennem. Børnehavepersonalet kommer ofte op til hegnet og taler med børnene, så de tidligt bliver en fast del af vuggestuebørnenes hverdag.

Kultur, æstetik og fællesskab

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuer og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om kultur, æstetik og fællesskab

Det ses ved:

- At vi sammensætter børnegrupperne i forhold til alder og udviklingstrin, både når vi laver og deltager i kulturelle arrangementer. Kultur og det æstetiske aspekt er en naturlig del af vores dagligdag i børnehaven. Når et barn sidder og tegner, og et andet barn interesseret spørger ind til, hvad det tegner, bliver både kultur og æstetik formidlet og vævet ind i hinanden.
- At børnene i hverdagen ofte deltager i de kulturelle aktiviteter på tværs af alder og udviklingstrin. F.eks. hvis vi laver sanglege på legepladsen, så er legene valgt ud fra at hele gruppen kan deltage. [Men skal vi f.eks. til et arrangement på biblioteket, så er gruppen oftest sammensat ud fra alder, da vi har vurderet hvilken aldersgruppe, det pågældende arrangement henvender sig til.](#)
- At vi laver aktiviteter, som børnene er optaget af. F.eks. er der tidspunkter, hvor en bestemt gruppe af børn går meget op i at lave perleplader eller i at tegne, og så sammensætter personalet grupper og finder materialer ud fra en pædagogisk overvejelse om, hvad der passer til netop det enkelte barns udviklingstrin og hvilke børn, som vil profitere af at blive sat sammen i en gruppe. Ligeledes tager vi hensyn til hvilke børn, som gerne vil lave en aktivitet sammen, fordi de er ”bedste venner”, og i forhold til, om børnene kan finde ud af at lave det, uden at det ender i pjat eller konflikt.
- At vi til højtider, som påske, jul, fastelavn etc. klipper, klistrer og maler, er der også altid pædagogiske overvejelser bag hver enkelt aktivitet. De yngste børn skal have hjælp til at male, klippe og så videre. Her bliver aktiviteten mere voksenstyret. Her kan man tale med det enkelte barn om, hvorfor det er, vi fejrer jul, og hvad påske er, hvor det mere er kollektiv information og fordybelse i emnet, når det gælder de ældste børn på stuen.
- Vores førskolegruppe deltager i ”børnetjenesten”, som er arrangeret af vores lokale kirke, hvor børnene lærer om årets højtider i kirken.

Howdan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen i gennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø:

I hverdagen arbejder vi hele tiden med kultur, æstetik og fællesskab. Her italesætter vi betydningen af, at alle er en del af fællesskabet og hører, hvad børnene tænker og hvilke oplevelser, de har i forhold til det at føle sig som en del af et fællesskab. Fællesskab behøver ikke altid være et fællesskab i hele gruppen, men kan også være et fællesskab i en lille gruppe af børn, som har et fælles tredje de er interesseret i. I vuggestuen har vi tegninger eller billeder af det enkelte barn. Vi snakker ofte med barnet om dets tegning/billede, hvilket er med til at forstærke deres kendskab til eget jeg og deres fællesskabsfølelse.

Vi laver sanglege og motorik udenfor, når vejret tillader det. Her er det også forskelligt, hvordan børnene er delt op. Nogle gange er det hele gruppen, fordi aktiviteten henvender sig til alle alderstrin i børnehaven, andre gange er det små grupper opdelt i alder og efter børnenes formåen og udviklingstrin.

Vi deltager i forskellige arrangementer i nærmiljøet f.eks. et pilotprojekt i Kirkens Børnetjeneste, og her er det ældstegruppen, som deltager. Det er en beslutning, som er truffet ud fra, at det børnene skal lære i projektet, er for svært for de yngste børnehavebørn.

Vi holder nogle traditioner i hævd, b.la. jule-klippe-klisterdag med bedsteforældrene eller andre pårørende. Fastelavnsfest, påskeæg-jagt mm. Som en ny tradition bliver der arrangeret halloweenfest af forældrerådet, en fest hvor der er sjove udklædninger og spis sammen, med mange forskellig hyggelige og uhyggelige retter. Her er sammenholdet blandt forældre og børn i højsædet, og børnene lærer om en ny tradition, som er kommet - og nok for at blive i Danmark.

Vi tager til Hjørring bio to gange om året for at give alle børn muligheden for at prøve at komme i biografen.

Som noget nyt, har vi tegnet teater-abonnement til børnehavebørnene og er spændte på, hvordan de vil tage imod den form for kulturelle udtryk.

I det psykiske læringsmiljø:

Det psykiske læringsmiljø arbejdes der med dagligt, da vi lægger stor vægt på, at alle børn trives og indgår i fællesskabet. Vi taler meget om, hvordan man snakker til hinanden, og hvad det gør ved den enkelte, hvis man bliver talt grimt til.

Vi arbejder også med det læringsmiljø på stuemøder og personalemøder. Der lægges stor vægt på, at vi voksne altid taler pænt til og om børnene, forældrene og de ansatte. Vi må gerne sige vores meninger, men vi holder en ordentlig tone, når vi gør det. Gensidig respekt og tillid er nøgleord.

Vi hjælper også børnene med at italesætte en eventuel undring i forhold til et andet barns udseende, væremåde o.l., da vi mener, at åbenhed skaber tolerance og rummelighed.

I det æstetiske læringsmiljø:

Vi forsøger at indrette stuerne, så de danner base for, at børnene kan udfolde sig, lege og være sammen i små grupper. Vi tager udgangspunkt i, at stuen skal være indrettet således, at der er plads til det enkelte barns behov og til hele gruppen.

Der er en sofa på stuen, hvor børnene kan sidde med en Ipad, hvis der er noget der, som optager dem, eller hvis den voksne sidder med en gruppe børn og læser. Der er tæpper, hvor man kan lege med bondegård. Vi har Lego-bord/område, hvor vi kan finde forskelligt Lego frem efter interesse f.eks. duplo, bondegårdslego, zoo lego, dukkehus-lego osv. Ligeledes er der et legekøkken og en dukkekrog, som åbner op for muligheden for at lege rollelege. Vi har konstruktionsrum ved siden af vuggestuen. Her kan der tilføjes forskellige aktiviteter, og rummet benyttes af både børnehavebørn og vuggestuebørn.

Ved højtider og årstidernes skiften pynter vi stuen med f.eks. julepynt, halloweenpynt, forårsblomster, som børnene laver, eller blade osv. alt efter, hvilken årstid/højtid det er. Vi taler med børnene sammen eller hver for sig om, hvorfor vi pynter op i forhold til det enkelte tema.

Hele børnehuset deltager i fastelavnstest, hvor børnene må være klædt ud. Vi taler om, hvorfor vi holder fastelavn, maler tønder, synger sange og klipper fastelavnspynt.

Når vi arbejder med kultur, æstetik og fællesskab kan det ses at vi står på det fælles pædagogiske grundlag i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv

Vi tager udgangspunkt i, at alle børn er lige meget værd, og at vi skal respektere hinanden og behandle hinanden med respekt. Vi italesætter i konkrete situationer f.eks. en konflikt mellem nogle børn, at man skal behandle hinanden ordentligt, tale pænt og prøver også ofte at mentalisere den givne situation.

Med vuggestuebørnene sætter vi ord på følelserne for børnene i forskellige situationer bl.a. når barnet eller et andet barn er meget ked af det, vred eller meget glad.

Vi dokumenterer med billeder børnenes samspil, og taler med dem om situationerne.

Børn i udsatte positioner

Vi tager altid udgangspunkt i det enkelte barns behov. Vi sammensætter grupperne af børn, så det passer til det enkelte barns behov og udviklingstrin. Er der et barn, som er i en udsat position, så forsøger vi at støtte og guide både barnet og forældrene. Vi tilrettelægger så vidt muligt dagen og aktiviteter, så det barn udvikler sig bedst muligt og får så stort udbytte ud af en aktivitet som muligt.

Vi tilrettelægger og taler om mulighederne og de forholdsregler, vi skal tage på stuemøder.

Forældresamarbejde

Vi forsøger at inddrage forældrene i børnenes hverdag så meget som muligt. Vi har en gang i kvartalet "forældre kaffe", hvor forældrene kan komme og sætte sig og sammen med børn, andre forældre og personalet kan få en kop kaffe og en snak om, hvad der rører sig.

Ved arrangementer er forældrene inviteret og i nogle tilfælde bedsteforældrene. Vi lægger vægt på, at der er mulighed for, at en anden pårørende gerne må deltage, hvis forældrene er forhindret, da vi ved, hvor meget det betyder for børnene at få besøg. Vi inddrager også forældrene som en naturlig del i forhold til, hvis der er bekymring for deres barn ligesom vi i hverdagen forsøger at fortælle om de gode og sjove oplevelser, vi har haft med deres barn.

Til både julearrangementer, Sankthansfest mm. tilbyder forældrene ofte også deres hjælp til at lave risengrød, grille pølser eller andet. Det giver stor værdi for fællesskabet og gør børnene meget stolte, hvis deres mor, far eller bedstemor mm. kommer i Børnehuset og hjælper i forbindelse med aktiviteter og arrangementer året rundt.

Sammenhænge

Vi samarbejder på tværs af stuerne og med vuggestuen. Ligeledes samarbejder vi med skolen.

Når vi laver arrangementer i løbet af året og til højtider, er det altid på tværs af stuerne. Børnene blandes i grupper og laver sammen forskellige aktiviteter. De maler f.eks. på fastelavnstønder, klipper jule/halloweenpynt eller deltager i en tur til biblioteket eller i Kirkens Børnetjeneste.

Vuggestuebørnene kommer også på besøg i børnehaven og på børnehavens legeplads, ligesom de om morgenen møder ind i børnehaven, hvor de spiser morgenmad sammen med børnehavebørnene. Bagefter leger de og laver forskellige aktiviteter, inden de med deres voksne går op i vuggestuen til formiddags mad.

Vi samarbejder med skolen omkring de kommende skolebørn. Vi låner SFO-lokalerne og kommer på besøg i 0. klasse og SFOen flere gange før skolestart. Vi har også deltaget i arrangementer på skolen, f.eks. i skuespil og aktivitetsdage. Om eftermiddagen kommer der også sommetider skolebørn på besøg på børnehavens legeplads.

Evalueringskultur i Vendsyssel Naturunivers' Børnehus

Det pædagogiske personale og ledelsen skal løbende forholde sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Dokumentation er afhængig af hvem, og hvad vi dokumenterer for. Nedenstående er metoder, der løbende er i spil.

- Visuelle "Lærings bobler" i hverdagens læringsmiljøer
- Foto og små film til børn og forældre på Viggo til udvikling af pædagogisk praksis
- Information om nye tiltag og begrundelse herfor til forældrene i nyhedsbrevet
- Udstillinger af børnenes kreative udtryk
- Daglig snak med forældrene om dagens hændelser
- Forældresamtaler ved vuggestue – og børnehavestart og inden skolestart
- Årligt forældremøde med oplæg om dele af det pædagogiske arbejde
- Månedlige nyhedsbreve med aktivitetskalender

Evaluering er en integreret og naturlig del i vores daglige praksis. Børnehusets pædagogik, værdigrundlag, struktur og størrelse gør det muligt med kontinuerlig justering/evaluering af vores pædagogiske arbejde. Nedenstående punkter er metoder, der løbende er i spil.

- Daglige iagttagelser og sparring i personalegruppen
- Løbende forældresamarbejde og -samtaler
- Løbende evaluering bl.a. ved brug af Kvalid på personalemøder og stuemøder
- Evaluering af aktiviteter/fokuspunkter
- Sprogscreening, DPU udviklingsbeskrivelse
- Motorisk screening én gang årligt af de fireårige
- Samarbejde med PPR og åben sparring

Metode: Vi vil have særlig fokus på evaluering af en aktivitet/tema på vores stuemøder og personalemøder, og til dette har vi udviklet nedenstående evalueringsmodel. Modellen har temaet/emnet i fokus, og efter en spontan eller planlagt aktivitet/tema evaluerer vi på, hvilke læreplanstemaer aktiviteten ramte ind i, og hvor vi efterfølgende skal have et særligt fokus.

Vi ønsker at anvende KVALid som supplerende evalueringsredskab til nedenstående model. KVALid er et redskab til dialog, evaluering og udvikling af kvalitet i dagtilbud med afsæt i det fælles pædagogiske grundlag.

EVALUERING AF TEMA/AKTIVITET I VENDSYSSEL Naturunivers BØRNEHUS

ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING:

SOCIAL UDVIKLING:

KOMMUNIKATION OG SPROG:

TEMA/AKTIVITET

KROP, SANSER OG BEVÆGELSE:

NATUR, UDELIV OG SIENCE:

KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB:

Særligt fokuspunkt: